



Innst. 92 L

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget fra finanskomiteen

Prop. 166 L (2015–2016)

Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i lov om EØS-finanstilsyn, lov om kredittvurderingsbyråer, lov om forvaltning av alternative investeringsfond og verdipapirhandelloven (oppfølging av EØS-finanstilsyn)

Til Stortinget

Sammendrag

Finansdepartementet foreslår i proposisjonen lovendringer som følger opp gjennomføringen av nytt EØS-regelverk på finansmarkedsområdet i norsk rett.

Stortinget ga 13. juni 2016 samtykke til innlemmelse i EØS-avtalen av rettsaktene som etablerer EUs finanstilsynssystem og enkelte andre rettsakter. Stortinget vedtok samtidig også lov om EØS-finanstilsyn samt enkelte endringer i verdipapirhandelloven og lov om kredittvurderingsbyråer. Lovvedtaket gjennomfører EØS-regler som svarer til forordninger om EUs tilsynsmyndigheter (EBA, EIOPA og ESMA) og Det europeiske råd for systemrisiko (ESRB), shortsalgforordningen, og forordning om OTC-derivater, sentrale motparter og transaksjonsregistre (EMIR), samt endring av kredittvurderingsbyråforordningen i norsk rett ved inkorporasjon.

Som varslet i Prop. 127 L (2015–2016) foreslås det i denne proposisjonen konsekvensjusteringer og forenklinger som vil bidra til et mer helhetlig norsk regelverk for gjennomføring av de nevnte forordningene. Som opplyst i Prop. 127 L (2015–2016) har utkast til disse bestemmelsene vært på høring.

De allerede vedtatte gjennomføringsbestemmelsene i lov 17. juni 2016 om EØS-finanstilsyn og i verdipapirhandelloven og lov om kredittvurderings-

byråer, samt konsekvensjusteringene foreslått i denne proposisjonen, kan først settes i kraft etter at det er fattet vedtak i EØS-komiteen om innlemmelse av de relevante rettsaktene i EØS-avtalen. EØS-komiteebeslutningene om slik innlemmelse er godkjent av EU og av Norge og Liechtenstein. Per 25. september 2016 er det foreløpig ikke fattet vedtak i EØS-komiteen. Alltinget på Island ga 23. september 2016 samtykke til utkastene til komitébeslutninger. Vedtakelse av konsekvensjusteringene som foreslås i proposisjonen her, vil uansett gi norske markedsaktører større forutsigbarhet og bedre tid til å forberede seg på det kommende regelverket.

Det foreslås for det første en ny § 5 i EØS-finanstilsynsloven om avgivelse av opplysninger til EFTA-domstolen. Departementet foreslår også at gjeldende forskriftshjemmel tilpasses for å kunne hensynta senere mindre endringer i forordningene gjennom forskrift.

Lov om kredittvurderingsbyråer foreslås supplert med en ny § 2 som utpeker Finanstilsynet som nasjonal tilsynsmyndighet etter reglene i forordning om kredittvurderingsbyråer. Videre foreslås en ny § 3 om avgivelse av opplysninger til EFTA-domstolen. Det foreslås også særlige regler i §§ 4 og 5 om stedlig tilsyn og tvangsfullbyrdelse til gjennomføring av forordningens regler. I § 6 foreslår departementet nye regler om overtredelsesgebyr ved overtredelse av regler om bruk av kredittvurderinger. Regler om overtredelsesgebyr vil oppfylle forordningens krav til effektive sanksjonssystemer og supplere forordningens øvrige sanksjonsbestemmelser. Forskriftshjemmelen foreslås også utvidet tilsvarende som forslaget om å utvide forskriftshjemmelen i EØS-finanstilsynsloven.

Forslagene til endringer i lov om forvaltning av alternative investeringsfond gjennomfører bestem-

melser som omhandler ESMA mv. i AIFM-direktivet. Departementet foreslår for det første en ny inngrepshjemmel, slik at Finanstilsynet etter anmodning fra EFTAs overvåkingsorgan kan forby forvaltere etablert utenfor EØS-området å markedsføre et alternativt investeringsfond i Norge, eller pålegge restriksjoner i forvaltningen av et slikt fond. For det andre foreslår departementet at Finanstilsynet og departementet skal ha taushetsplikt for opplysninger som utveksles med EFTAs overvåkingsorgan og de europeiske tilsynsmyndighetene og ESRB etter lov om forvaltning av alternative investeringsfond. Det er foreslått unntak fra taushetsplikten dersom vedkommende myndighet angir at de kan gis videre, eller når det er nødvendig i forbindelse med rettergang.

I verdipapirhandelloven foreslår departementet en del redaksjonelle endringer av gjennomføringen av shortsalgforordningen og EMIR. Gjeldende shortsalgregler i § 3-14 foreslås opphevet. Inkorporasjonsbestemmelsen for shortsalgforordningen i den nylig vedtatte § 3-14a foreslås flyttet til ny § 3-14. Forskriftshjemmelen foreslås også utvidet tilsvarende som forslaget om å utvide forskriftshjemmelen i EØS-finanstilsynsloven. Verdipapirhandelloven § 10-4 foreslås opphevet. Det foreslås også endringer i verdipapirhandelloven §§ 17-2, 17-3 og 17-4 for å etablere sanksjonsbestemmelser til gjennomføring av shortsalgforordningen. Verdipapirhandelloven § 17-5 foreslås opphevet. Hele verdipapirhandelloven kapittel 13 foreslås omformulert. Inkorporasjonsbestemmelsen for EMIR i den nylig vedtatte verdipapirhandelloven § 13-6a foreslås flyttet til ny § 13-1. Forskriftshjemmelen foreslås også utvidet tilsvarende som forslaget om å utvide forskriftshjemmelen i EØS-finanstilsynsloven. Det foreslås videre nye §§ 13-2 til 13-6 som er tilpasset gjennomføringen av EMIR i sin helhet i norsk rett. Det foreslås lovfestet at Finanstilsynet er nasjonal tilsynsmyndighet (vedkommende myndighet) etter EMIR. Videre foreslås det særlige regler om taushetsplikt, om avgivelse av opplysninger til EFTA-domstolen og om stedlig tilsyn og tvangfullbyrdelse tilsvarende de som foreslås i lov om kredittvurderingsbyråer. I tillegg videreføres gjeldende verdipapirhandelloven § 13-1 annet ledd ved ny verdipapirhandelloven § 13-4 med krav om at sentral motpart skal organiseres som allmennaksjeselskap. Det foreslås også endringer i verdipapirhandelloven §§ 15-2, 15-7, 17-1, 17-3 og 17-4 for å etablere tilsyns- og sanksjonsbestemmelser til gjennomføring av EMIR.

I tillegg foreslås enkelte tilpasninger i finanstilsynsloven, sentralbankloven, betalingssystemloven, lov om finansiell sikkerhetsstillelse, finansavtaleloven, verdipapirfondloven, finansforetaksloven og børsloven. Disse endringene er redaksjonelle tilpas-

ninger samt enkelte mindre materielle tilpasninger til det nye regelverket som gjennomføres.

Se for øvrig proposisjonen for nærmere omtale av høringen (i proposisjonens kapittel 2), endringer i lov om EØS-finanstilsyn, sentralbankloven og finanstilsynsloven (kapittel 3), endringer i lov om kredittvurderingsbyråer (kapittel 4), endringer i lov om forvaltning av alternative investeringsfond (kapittel 5), Shortsalg – endringer i verdipapirhandelloven (kapittel 6), EMIR – endringer i verdipapirhandelloven (kapittel 7), økonomiske og administrative konsekvenser (kapittel 8) og merknader til de enkelte bestemmelsene (kapittel 9).

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lisbeth Berg-Hansen, Tore Hagebakken, Irene Johansen, Marianne Marthinsen, Torstein Tvedt Solberg og Truls Wickholm, fra Høyre, Solveig Sundbø Abrahamsen, Svein Flåtten, Sigurd Hille, Heidi Nordby Lunde og Siri A. Meling, fra Fremskrittspartiet, Hans Andreas Limi, Roy Steffensen og Kenneth Svendsen, fra Kristelig Folkeparti, lederen Hans Olav Syversen, fra Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, fra Venstre Terje Breivik, og fra Sosialistisk Venstreparti, Snorre Serigstad Valen, viser til Prop. 166 L (2015–2016). Regjeringen foreslår i proposisjonen lovendringer som følger opp gjennomføringen av nytt EØS-regelverk på finansmarkedsområdet i norsk rett, som Stortinget vedtok 13. juni 2016. Stortinget samtykket da til innlemmelse av rettsaktene som etablerer EUs finanstilsynssystem og enkelte andre rettsakter, lov om EØS-finanstilsyn samt enkelte andre endringer i verdipapirhandelloven og lov om kredittvurderingsbyråer.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti, har merket seg at forslagene til lovendringer ifølge regjeringen vil konsekvensjustere og forenkle norsk regelverk på området som en oppfølging av Stortingets vedtak.

Flertallet viser til at utkast til lovregler har vært på høring til en rekke instanser, og synspunktene fra disse er gjengitt i saken og er også tilgjengelige i sin helhet på regjeringen.no. Flertallet har merket seg departementets kommentarer til, og oppfølging av, høringssvarene. Departementet peker også på at gjennomføringen av de aktuelle EØS-rettsaktene i norsk rett kan medføre økte kostnader for enkelte markedsaktører.

Flertallet har merket seg at endringene først kan settes i kraft når EØS-komiteen har fattet vedtak om innlemmelse av de relevante rettsaktene i EØS-avtalen.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser for øvrig til de konkrete endringene som er foreslått i den enkelte lov i regjeringens forslag til lovvedtak som dette flertallet slutter seg til.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti viser til behandlingen av Prop. 127 L (2015–2016) og Innst. 386 L (2015–2016), hvor Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti ikke sluttet seg til forslaget om ny lov om EØS-tilsyn med tilhørende endringer i verdipapirhandellogen og lov om kredittvurderingsbyråer. Disse medlemmer viser videre til merknader i Innst. 382 S (2015–2016) til Prop. 100 S (2015–2016) og i Innst. 383 S (2015–2016) til Prop. 101 S (2015–2016). Disse medlemmer slutter seg på denne bakgrunnen ikke til endringene som foreslås i denne proposisjonen.

Komiteens medlem fra Senterpartiet minner om bakgrunnen for Prop. 166 L (2015–2016), nemlig Stortingets samtykke av 13. juni 2016 til innlemmelse i EØS-avtalen av flere rettsakter som etablerer EUs finanstilsynssystem og enkelte andre rettsakter. Denne løsningen bygget på oktober-avtalen av 2014 mellom Norge og EU. Ved denne avtalen gikk Norge med på følgende krav fra EU:

«For å sikre at det dras nytte av de europeiske tilsynsmyndigheters ekspertise i prosessen, og at det er samsvar i praksis mellom de to pilarene, vil EFTAs overvåkingsorgans enkeltbeslutninger og formelle uttalelser [...] fattes basert på utkast utarbeidet av den relevante europeiske tilsynsmyndighet.» (Prop. 100 S (2015–2016), s. 12)

Dette medlem konstaterer at denne løsningen ikke avverget Justisdepartementets innvendinger om at det «innebar overføring av myndighet fra nasjonale myndigheter til EUs tilsynsmyndigheter om å treffe vedtak med direkte internrettslig virkning i de berørte statene» (se Prop. 100 S (2015–2016), s. 12). Dette medlem viser til at professorene Haukeland Fredriksen, Holmøyvik (DN, 12. mai 2016) og Smith (Nationen, 24. mai 2016) hevder at Grunnloven § 115 krever reell norsk innflytelse i ESA for at vedtak etter § 115 kan hjemle norsk myndighetsoverføring til ESA. Slik reell innflytelse finnes ikke.

Dette medlem viser videre til at professor Johs. Andenæs i «Statsforfatningen i Norge» (1997, s. 265) legger til grunn at Grunnloven § 1 ikke hind-

rer deltakelse i suverenitetsbegrensende samarbeid generelt eller i forholdet til EU spesielt:

«Når det gjelder EF er disse bånd betydelig sterkere enn det som har vært vanlig i internasjonalt samarbeid som Norge har deltatt i. Men det er her tale om samarbeid mellom likestilte stater i felles interesse.»

Imidlertid påpekes følgende:

«Det er klart at et internasjonalt samarbeid *kan* gå så langt at det kommer i strid med prinsippet i grl. § 1. Særlig gjelder det når samarbeidet ikke bygger på full gjensidighet.»

Det er altså tale om likestilte stater som etablerer et felles internasjonalt organ i full gjensidighet. Dette er ikke tilfelle hva angår ESA og EUs finanstilsynssystem.

Dette medlem fastslår at ESA, som skal treffe vedtak med virkning for Norge, ikke er et felles organ for både EU og Norge. Det er videre ikke «full gjensidighet». 1992-avtalen om opprettelse av overvåkingsorgan og domstol gjelder kun EFTA-statene, og ikke EU-statene eller EU selv. Via finanstilsyns-avtalen rykker så EU inn og tar full kontroll over ESA. Mens Norge avgir tilsynsmyndighet, får EU tilsvarende makt i ESA.

I vurderingen av om det eksisterer den nødvendige «fulle gjensidighet», vil dette medlem vise til at regjeringen beskriver EUs rolle slik:

«Når EFTAs overvåkingsorgan utfører oppgavene omhandlet i artikkel 1, skal den relevante europeiske tilsynsmyndighet ha rett til å delta i dette arbeidet og i arbeidet til de organer som forbereder arbeidet, med unntak av stemmerett.» (Prop. 101 S (2015–2016) s. 9–10).

Det vil si at «det meste av forberedelsene av eventuelle vedtak [skal] utføres i EU-pilaren» (Prop. 100 S (2015–2016) s. 74). Det fremholdes at «Direktivet innfører harmoniserte krav til forvalterne og tilsynet med disse» (s. 51). EU-beslutningene har ikke direktevirkning for EFTA-selskaper: ESA-konfirmasjon kreves. Professor Andenæs (s. 266) konstaterer grunnlovsstridig myndighetsoverføring «selv om den formelle suverenitet var respektert».

Dette medlem mener at dette er situasjonen her: ESAs ene nytilsatte mann skal fortløpende ta stilling til og eventuelt avvise eller akseptere den kontinuerlige strøm av forordninger og direktiver som EUs finanstilsyn med sine over 650 funksjonærer produserer. Denne ene person kan umulig bidra til den nødvendige gjensidighet mellom EU og Norge som kreves etter Grunnloven § 1. Den reelle makt ligger hos EU. Vedtakene som her treffes, blir ikke substansielt endret, men kun ekspedert videre til de gjenværende EFTA-land som er med i EØS – herunder Norge. Norge er medlem av ESA og ikke av

EU. Det er et grunnleggende krav etter § 115 at Norge skal være medlem av det organ som det reelt sett overføres suverenitet til. Det er Norge ikke.

EUs finanstilsyn utarbeider utkast til ESA-vedtak med virkning for EFTA. Ordningen slik den er tenkt, gjør ESA til et kopibyrå. Ordningen gir ikke ESA reelt handlingsrom. Og det er også meningen:

«Det er en underliggende forutsetning i den fremforhandlede modellen, at EFTAs overvåkingsorgan kort tid etter mottak av et slikt utkast fra den relevante EU-tilsynsmyndigheten vil fatte et likelydende eller tilnærmet likelydende vedtak.» (Prop. 100 S (2015–2016), s. 64).

EUs finanstilsyn har full kontroll over ESA-tilsynet – et organ som EU ikke er medlem av. Reelt sett har ESA således blitt et organ for EU og ikke for EFTA-statene. Norge er satt i et «lydrikeforhold» som strider mot Grunnloven (professor Andenæs, s. 266). Det vil si at Grunnloven §§ 1 og 115 er uanvendelig i finanstilsynstilfellet. Ordningene som nå foreslås innført i Norge, er grunnlovsstridige.

Dette medlem mener at Stortinget i denne saken ikke har noen annen mulighet enn å sende saken tilbake til regjeringen med krav om ny proposisjon som oppfyller Grunnlovens krav.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med ny proposisjon som oppfyller Grunnlovens krav.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Senterpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med ny proposisjon som oppfyller Grunnlovens krav.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i lov om EØS-finanstilsyn, lov om kredittvurderingsbyråer, lov om forvaltning av alternative investeringsfond og verdipapirhandelloven (oppfølging av EØS-finanstilsyn)

I

I lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet med finansforetak mv. skal § 7 første ledd tredje og fjerde punktum lyde:

Taushetsplikten etter denne bestemmelse og forvaltningslovens bestemmelser gjelder ikke overfor Norges Bank, andre EØS-staters sentralbanker eller tilsynsmyndigheter som fører tilsyn som nevnt i § 1, herunder *Den europeiske sentralbank, Den europeiske banktilsynsmyndighet, Den europeiske tilsynsmyndighet for forsikring og tjenestepensjoner, Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet, Det europeiske råd for systemrisiko og EFTAs overvåkingsorgan*. Taushetsplikten er heller ikke til hinder for at Finanstilsynet gir opplysninger til børs med tillatelse etter lov 29. juni 2007 nr. 74 om børsvirksomhet m.m. § 4, verdipapirregister med tillatelse etter lov 5. juli 2002 nr. 64 om registrering av finansielle instrumenter § 3-1 eller *sentral motpart* med tillatelse etter lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel § 13-1 om forhold som er nødvendig for utførelsen av disse institusjonenes lovbestemte oppgaver.

II

I lov 24. mai 1985 nr. 28 om Norges Bank og pengevesenet mv. gjøres følgende endringer:

§ 12 annet ledd første punktum skal lyde:

Taushetsplikt etter foregående ledd og forvaltningslovens bestemmelser gjelder ikke overfor departementet, Etikkrådet for Statens pensjonsfond utland, Finanstilsynet, *internasjonale organisasjoner som Norges Bank er medlem av eller samarbeider med, eller andre EØS-staters sentralbanker eller finanstilsynsmyndigheter, herunder Den europeiske banktilsynsmyndighet, Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet, Den europeiske tilsynsmyndighet for forsikring og tjenestepensjoner, Det europeiske råd for systemrisiko og EFTAs overvåkingsorgan*.

§ 27 første ledd første punktum skal lyde:

Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak bestemme at foretak i finansiell sektor, herunder banker, forsikringsselskaper, finansieringsforetak, verdipapirforetak, børser, verdipapirregistre og *sentrale motparter*, skal gi banken opplysninger om sin virksomhet, finansiering av virksomheten, sitt regnskap, transaksjoner og beholdninger på egne og kunders vegne, samt andre opplysninger som er nødvendige for bankens arbeid.

III

I lov 25. juni 1999 nr. 46 om finansavtaler og finansoppdrag skal § 11 annet ledd bokstav h lyde:

- h) betalingstransaksjoner som gjennomføres i et system for oppgjør av betalinger eller verdipapirer mellom oppgjørsagenter, sentrale *motparter og/eller* sentralbanker samt andre deltakere i systemet og ytere av betalingstjenester.

IV

I lov 17. desember 1999 nr. 95 om betalingssystemer m.v. skal § 4-4 annet ledd nytt annet til fjerde punktum lyde:

Ved insolvensbehandling har operatøren rett til å få dekket sin fordring på tilbakeføring av sikkerheten før andre fordringer med unntak av massefordringer. Fortrinnsretten er begrenset til den del av sikkerheten som overstiger den mottatte operatørens krav mot vedkommende. Fordringen skal dekkes uten ugrunnet opphold.

V

I lov 26. mars 2004 nr. 17 om finansiell sikkerhetsstillelse skal § 1 tredje ledd bokstav d) lyde:

- d) *avregningsentraler, sentrale motparter* og lignende lovregulerte institusjoner som handler med finansielle instrumenter som nevnt i verdipapirhandelloven § 2-2 første ledd nr. 4, eller juridiske personer som handler i egenskap av formuesforvalter eller etter fullmakt fra en eller flere personer, for eksempel tillitsmenn for obligasjonseiere i obligasjonsmarkedet eller spesialforetak opprettet i forbindelse med verdipapirisering.

VI

I lov 29. juni 2007 nr. 74 om regulerte markeder gjøres følgende endringer:

§ 14 fjerde ledd skal lyde:

(4) Departementet kan i forskrift eller ved enkeltvedtak gjøre unntak fra taushetsplikten overfor annet regulert marked, verdipapirregister, *sentral motpart*, og utenlandske tilsynsmyndigheter.

§ 27 tredje ledd skal lyde:

(3) Regulert marked kan kreve at verdipapirregister og *sentral motpart* uten hinder av taushetsplikt gir slike opplysninger som er nødvendige for at markedet skal kunne oppfylle sine plikter etter første og annet ledd. Opplysningene kan ikke benyttes til andre formål.

VII

I lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel gjøres følgende endringer:

§ 2-6 oppheves.

§ 3-14 skal lyde:

§ 3-14 *Salg av finansielle instrumenter som selgeren ikke eier mv.*

(1) *EØS-avtalen vedlegg IX nr. 29f (forordning (EU) nr. 236/2012) om shortsalg og visse sider ved kredittbodyteavtaler (shortsalgforordningen) gjelder som lov med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.*

(2) *Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler til utfylling av bestemmelsene i første ledd, herunder regler om:*

(a) *rappporterings- og offentliggjøringskrav.*

(b) *hvilke finansielle instrumenter som er omfattet av reglene i første ledd.*

(c) *krav til dekning.*

(d) *definisjoner.*

(3) *Denne bestemmelsens regler om aksjer gjelder tilsvarende for egenkapitalbevis.*

(4) *Departementet kan i forskrift gjøre endringer i, herunder fastsette unntak fra, bestemmelsene gjennomført i første ledd til gjennomføring av Norges forpliktelser etter EØS-avtalen.*

§ 3-14a oppheves.

§ 10-4 oppheves.

§ 10-8 skal lyde:

§ 10-8 *Clearingplikt*

Verdipapirforetaks handel i derivater som er notert på regulert marked, skal foretas under medvirkning av *sentral motpart*.

Kapittel 13 skal lyde:

Kapittel 13 OTC-derivater, sentrale motparter og transaksjonsregistre

§ 13-1 *OTC-derivater, sentrale motparter og transaksjonsregistre*

(1) *EØS-avtalen vedlegg IX nr. 29bc (forordning (EU) nr. 648/2012) om OTC-derivater, sentrale motparter og transaksjonsregistre (EMIR) gjelder som lov med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.*

(2) *Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om OTC-derivater, sentrale motparter og transaksjonsregistre.*

(3) *Departementet kan i forskrift gjøre endringer i, herunder fastsette unntak fra, bestemmelsene gjennomført i første ledd til gjennomføring av Norges forpliktelser etter EØS-avtalen.*

§ 13-2 Nasjonal tilsynsmyndighet

Finanstilsynet er vedkommende myndighet etter bestemmelsene gjennomført i § 13-1 første ledd eller i forskrift gitt til utfylling av disse bestemmelsene.

§ 13-3 Taushetsplikt og utlevering av opplysninger

(1) Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for en sentral motpart, har taushetsplikt om det de under sin virksomhet får kjennskap til om andres personlige eller forretningsmessige forhold, med mindre noe annet er bestemt i lov eller forskrift.

(2) Taushetsplikten etter første ledd er ikke til hinder for utlevering av opplysninger til regulert marked som er nødvendige for at regulert marked skal kunne oppfylle sine plikter etter børsloven § 27.

(3) Når EFTA-domstolen behandler en sak som angår bestemmelsene gjennomført i § 13-1 første ledd eller i forskrift gitt til utfylling av disse bestemmelsene, kan enhver uten hinder av lovbestemt taushetsplikt gi domstolen de opplysninger som domstolen kan kreve i medhold av avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde og avtale mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkingsorgan og en domstol.

(4) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om utleveringsplikt etter første og annet ledd, herunder om innskrenkninger i denne og om hvilke formål opplysningene kan benyttes til, samt om og i hvilken utstrekning det skal kunne kreves betaling for kostnader ved utleveringen.

§ 13-4 Organisering av sentral motpart

(1) En sentral motpart skal organiseres som et allmennaksjeselskap.

(2) Departementet kan i forskrift eller enkeltvedtak gjøre unntak fra denne bestemmelsen.

§ 13-5 Deltakelse hos sentral motpart på vegne av kunde

Deltakelse hos sentral motpart på vegne av kunde kan bare forstås av verdipapirforetak, kredittinstitusjon eller foretak som driver virksomhet som omfattes av § 2-1.

§ 13-6 Tillatelse fra tingretten og bistand fra politiet

(1) Stedlig tilsyn etter EMIR artikkel 63 som gjennomført i § 13-1 første ledd, krever tillatelse fra tingretten.

(2) Finanstilsynet kan kreve bistand fra politiet for å gjennomføre rettens beslutning om stedlig tilsyn.

(3) Begjæring om tillatelse etter første ledd fremsettes av Finanstilsynet eller EFTAs overvåkingsorgan for tingretten på det stedet hvor det mest praktisk kan skje. Retten treffer sin avgjørelse ved beslutning. En anke over beslutningen har ikke oppsettende virk-

ning. Straffeprosessloven § 201 første ledd, §§ 117 til 120 jf. § 204, § 207, § 208, § 209, § 213 og kapittel 26 samt forvaltningsloven § 15 annet ledd gjelder så langt de passer. Dersom varsel om stedlig tilsyn kan unnlates etter EMIR artikkel 63 jf. § 13-1, og Finanstilsynet eller EFTAs overvåkingsorgan anmoder retten om det, skal den begjæringen retter seg mot ikke varsles om begjæringen eller beslutningen.

§ 13-7 Tvangsfullbyrdelse

Finanstilsynet fører kontroll med tvangsgrunnlagets ekthet etter bestemmelsene om tvangsfullbyrdelse i EMIR artikkel 68 nr. 4 som gjennomført i § 13-1 første ledd.

§ 14-3 oppheves.

§ 15-2 første ledd første punktum skal lyde:

Verdipapirforetak og sentrale motparter plikter å gi Finanstilsynet de opplysninger som måtte bli krevet om forhold som angår dets forretning og virksomhet.

§ 15-2 nytt niende ledd skal lyde:

(9) Finanstilsynet kan pålegge enhver å innhente den dokumentasjonen som tilsynet krever til gjennomføring av kontroll av at vedkommende har etterlevd bestemmelsene i EMIR som gjennomført i § 13-1 første ledd eller i forskrift gitt til utfylling av disse bestemmelsene.

§ 15-6 tredje ledd skal lyde:

(3) Enhver som utfører arbeid eller tjeneste for Finanstilsynet eller departementet, har taushetsplikt overfor uvedkommende om opplysninger som omhandler tiltak og sanksjoner for overtredelse av bestemmelser i kapittel 3,4, 5 eller 13 i loven her, dersom offentliggjøring av opplysningene kan skape alvorlig uro på finansmarkedene eller påføre de berørte parter uforholdsmessig stor skade.

§ 15-7 første ledd skal lyde:

(1) Finanstilsynet kan gi foretak som nevnt i § 15-1 annet ledd pålegg om retting dersom foretaket opptrer i strid med lov eller forskrift gitt med hjemmel i lov. Videre kan pålegg om retting gis til foretak som opptrer i strid med bestemmelsene i EMIR som gjennomført i § 13-1 første ledd eller forskrift gitt til utfylling av disse bestemmelsene. Pålegg om retting kan også gis dersom verdipapirforetak opptrer i strid med interne retningslinjer og instruksjoner som nevnt i § 9-11. Tilsvarende gjelder dersom foretakets ledelse eller styre ikke oppfyller kravene til hederlig vandel og erfaring som fastsatt i § 9-8 annet ledd og § 9-9 eller EMIR artikkelene 26 til 50 som gjennomført i

§ 13-1 første ledd eller forskrift gitt til utfylling av disse bestemmelsene.

§ 17-1 nytt femte ledd skal lyde:

(5) *Finanstilsynet kan ilegge sentral motpart eller foretak eller personer tilknyttet sentral motpart som forsømmer sine plikter etter EMIR artikkel 4 til 13 og artikkel 26 til 54 som gjennomført i § 13-1 første ledd eller forskrift gitt til utfylling av disse bestemmelsene, en daglig mulkt som påløper inntil forholdet er rettet.*

§ 17-2 første ledd første punktum skal lyde:

Dersom det er oppnådd vinning ved en uaktsom eller forsettlig overtredelse av §§ 3-3 første ledd, 3-4, 3-6 første og annet ledd, 3-7, 3-8, 3-9, 3-10, 8-2 til 8-6, 9-5, 10-2, 10-3, 10-8 første ledd, 10-11, eller *shortsalgforordningen artiklene 12 til 15 som gjennomført i § 3-14 eller forskrifter gitt til utfylling av disse bestemmelsene*, kan den som vinningen er tilfalt, pålegges helt eller delvis å avstå denne.

§ 17-3 annet ledd nr. 1 skal lyde:

1. overtrer §§ 3-4, 3-5, 3-7, 3-11, 7-2, 7-3, 7-7, 7-10, 8-1 til 8-7, 9-1, 9-6, 9-11 første ledd nr. 7, § 10-2 til 10-9, 10-17, 10-18, 13-4, 15-2, 15-3 eller *EMIR artiklene 4 til 13 og artiklene 26 til 54 som gjennomført i § 13-1 første ledd eller shortsalgforordningen artiklene 12 til 15 som gjennomført i § 3-14 eller forskrifter gitt til utfylling av disse bestemmelsene.*

§ 17-3 tredje ledd skal lyde:

(3) Med bøter straffes den som grovt eller gjentatte ganger forsettlig eller uaktsomt overtrer § 4-3 eller § 4-4 første eller annet ledd, *eller shortsalgforordningen artiklene 5 til 11 som gjennomført i § 3-14 eller forskrifter gitt til utfylling av disse bestemmelsene*, eller den som forsettlig eller uaktsomt overtrer § 4-4 tredje eller fjerde ledd, *eller forskrifter gitt til utfylling av disse.*

§ 17-4 første ledd skal lyde:

(1) Ved forsettlig eller uaktsom overtredelse av § 3-6 tredje, fjerde og sjette ledd, § 4-2, § 4-3 eller § 4-4 første eller annet ledd eller *shortsalgforordningen artiklene 5 til 11 som gjennomført i § 3-14 eller EMIR artiklene 4 til 13 og artiklene 26 til 54 som gjennomført i § 13-1 første ledd eller forskrift gitt til utfylling av disse bestemmelsene*, kan Finanstilsynet ilegge overtredelsesgebyr. Medvirkning kan sanksjoneres på samme måte. Det samme gjelder forsøks handlinger, jf. straffeloven § 16.

§ 17-5 oppheves.

VIII

I lov 20. juni 2014 nr. 28 om forvaltning av alternative investeringsfond gjøres følgende endringer:

§ 9-5 skal lyde:

§ 9-5 *Taushetsplikt mv.*

(1) Enhver som utfører arbeid eller tjeneste for Finanstilsynet eller departementet, har taushetsplikt overfor uvedkommende om opplysninger som omhandler tiltak og sanksjoner knyttet til loven her, dersom offentliggjøring av opplysningene kan skape alvorlig uro i finansmarkedene eller påføre de berørte parter uforholdsmessig stor skade.

(2) *Enhver som utfører arbeid eller tjeneste for Finanstilsynet eller departementet, har taushetsplikt overfor uvedkommende for opplysninger som utveksles mellom disse myndighetene og EFTAs overvåkingsorgan, Den europeiske banktilsynsmyndighet, Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet, Den europeiske tilsynsmyndighet for forsikring og tjenestepensjoner og Det europeiske råd for systemrisiko etter denne lov og tilhørende forskrifter. Taushetsplikten etter første punktum gjelder likevel ikke når vedkommende myndighet angir at opplysningene kan gis videre, eller når dette er nødvendig i forbindelse med rettergang.*

Ny § 10-5 skal lyde:

§ 10-5 *Restriksjoner på forvaltningen av alternative investeringsfond mv.*

(1) *Finanstilsynet kan:*

- a) *forby markedsføring av andeler i et alternativt investeringsfond dersom forvalteren ikke har tilatelse etter § 6-5,*
- b) *pålegge en forvalter som er etablert utenfor EØS, restriksjoner når det gjelder forvaltningen av et alternativt investeringsfond ved høy grenseoverskridende risikokonsentrasjon på et bestemt marked,*
- c) *pålegge en forvalter som er etablert utenfor EØS, restriksjoner når det gjelder forvaltningen av et alternativt investeringsfond hvis aktiviteten potensielt utgjør en viktig kilde til motpartsrisiko for en kredittinstitusjon eller en annen systemrelevant institusjon.*

(2) *Finanstilsynet kan bare treffe vedtak som nevnt i første ledd hvis tiltaket effektivt imøtegår trusselen mot finansmarkedene eller den finansielle stabiliteten, eller i vesentlig grad øker mulighetene til å overvåke trusselen. Det kan ikke treffes vedtak etter første ledd hvis tiltaket skaper risiko for regelverksarbitrasje eller skader finansmarkedenes effektivitet, herunder reduserer likviditeten på markedene eller skaper usikkerhet for markedsaktørene på en uforholdsmessig måte.*

IX

I lov 20. juni 2014 nr. 30 om kredittvurderingsbyråer gjøres følgende endringer:

Overskriften i § 1 skal lyde:

§ 1 *EØS-regler om kredittvurderingsbyråer*

§§ 2 til 7 skal lyde:

§ 2 *Nasjonal tilsynsmyndighet*

Finanstilsynet er vedkommende myndighet etter kredittvurderingsbyråforordningen som gjennomført i § 1 eller forskrift gitt til utfylling av disse bestemmelsene.

§ 3 *Utlevering av opplysninger til EFTA-domstolen*

Når EFTA-domstolen behandler en sak som angår kredittvurderingsbyråforordningen som gjennomført i § 1 eller i forskrift gitt i medhold av loven, kan enhver uten hinder av lovbestemt taushetsplikt gi domstolen de opplysninger som domstolen kan kreve i medhold av avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde og avtale mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkingsorgan og en domstol.

§ 4 *Tillatelse fra tingretten og bistand fra politi*

Stedlig tilsyn etter kredittvurderingsbyråforordningen artikkel 23d nr.1 som gjennomført i § 1, krever tillatelse fra tingretten.

Finanstilsynet kan kreve bistand fra politiet for å gjennomføre rettens beslutning om stedlig tilsyn.

Begjæring om tillatelse etter første ledd fremsettes av Finanstilsynet eller EFTAs overvåkingsorgan for tingretten på det stedet hvor det mest praktisk kan skje. Retten treffer sin avgjørelse ved beslutning. En anke over beslutningen har ikke oppsettende virkning. Straffeprosessloven § 201 første ledd, §§ 117 til 120 jf. § 204, § 207, § 208, § 209, § 213 og kapittel 26 samt forvaltningsloven § 15 annet ledd gjelder så langt de passer. Dersom varsel om stedlig tilsyn kan unnlates etter kredittvurderingsbyråforordningen artikkel 23d nr.1 jf. § 1, og Finanstilsynet eller EFTAs overvåkingsorgan anmoder retten om det, skal den begjæringen rettes seg mot ikke varsles om begjæringen eller beslutningen.

§ 5 *Tvangsfullbyrdelse*

Finanstilsynet fører kontroll med tvangsgrunnlagets ekthet etter bestemmelsene om tvangsfullbyrdelse i kredittvurderingsbyråforordningen artikkel 36d som gjennomført i § 1.

§ 6 *Sanksjoner ved overtredelse av reglene om bruk av kredittvurderinger*

Finanstilsynet kan ilegge foretaket overtredelsesgebyr dersom foretaket eller noen som har hand-

let på vegne av foretaket, har overtrådt kredittvurderingsbyråforordningen artikkel 4 nr. 1 som gjennomført i § 1 eller forskrifter gitt til utfylling av disse bestemmelsene. Overtredelsesgebyr kan ilegges selv om ingen enkeltperson har utvist skyld.

Departementet kan gi forskrift om hvilke forhold som kan vektlegges ved avgjørelsen av om overtredelsesgebyr skal ilegges og ved utmålingen, om standardisert utmåling og om øvre rammer for overtredelsesgebyr.

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for Finanstilsynet, har taushetsplikt overfor uvedkommende om opplysninger som omhandler tiltak og sanksjoner for overtredelse av kredittvurderingsbyråforordningen artikkel 4 nr. 1 som gjennomført i § 1, dersom offentliggjøring av opplysningene kan skape alvorlig uro på finansmarkedene eller påføre de berørte parter uforholdsmessig stor skade.

§ 7 *Forskrifter*

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler til utfylling av loven.

Departementet kan i forskrift gjøre endringer i, herunder fastsette unntak fra, bestemmelsene gjennomført i § 1 til gjennomføring av Norges forpliktelse etter EØS-avtalen.

X

I lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern gjøres følgende endringer:

§ 11-10 første ledd nytt fjerde punktum skal lyde:
Slike forskrifter kan fravike reglene i kapittel 11 II.

§ 11-15 første ledd nytt femte og sjette punktum skal lyde:

Kongen kan i forskrift gi særregler og gjøre unntak fra regelen i dette ledd for fordringer som nevnt i § 11-8 første ledd bokstav e. Slike forskrifter kan fravike reglene i kapittel 11 II.

§ 13-15 annet ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Første ledd er heller ikke til hinder for at finansforetak kan stille egne eiendeler til sikkerhet for forpliktelser etter derivatavtaler der plikt til å stille sikkerhet følger av lov eller forskrift.

XI

I lov 17. juni 2016 nr. 30 om EØS-finanstilsyn gjøres følgende endringer:

§ 5 skal lyde:

§ 5 *Utlevering av opplysninger til EFTA-domstolen*

Når EFTA-domstolen behandler en sak som angår bestemmelsene gjennomført i §§ 1 til 4 eller i forskrift gitt i medhold av loven, kan enhver uten hin-

der av lovbestemt taushetsplikt gi domstolen de opplysninger som domstolen kan kreve i medhold av avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde og avtale mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkingsorgan og en domstol.

Nåværende § 5 blir § 6 og skal lyde:

§ 6 Forskrifter

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler til utfylling av loven.

Departementet kan i forskrift gjøre endringer i, herunder fastsette unntak fra, bestemmelsene gjen-

nomført i §§ 1 til 4 til gjennomføring av Norges forpliktelser etter EØS-avtalen.

Nåværende § 6 blir ny § 8.

XII

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.
2. Departementet kan fastsette overgangsregler.

Oslo, i finanskomiteen, den 22. november 2016

Hans Olav Syversen

leder

Irene Johansen

ordfører

